

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
БИОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра общей экологии и методики преподавания биологии

БОГДАНОВА
Анастасия Сергеевна

Фитопланктон карьерных водоёмов
(Красносельское и Любаньское меловые месторождения)

Дипломная работа

Научный руководитель:
кандидат биологических наук,
доцент Т.А. Макаревич

Допущена к защите
«___» _____ 2015 г.
Зав. кафедрой общей экологии и
методики преподавания биологии
доктор биологических наук,
доцент В.В. Гричик

Минск, 2015

ABSTRACT

The phytoplankton community of chalk quarry water bodies (Krasnoselskoe and Lubanskoe chalkfields)

Diploma 43 pages, 11 figures, 10 tables, 40 citations.

Key words: phytoplankton, quarry water body, quantity, biomass, taxonomic content, ecological succession.

Object of research: the quarry water body phytoplankton community.

Aim of work: to study the species and analyze the structure of the phytoplankton community in depleted chalk quarry water bodies of different ages.

Methods: standart field and laboratory hydrobiological methods.

The phytoplankton community of quarry water bodies aged from less than a year up to 60 years had been studied.

42 species of algae from 7 divisions had been found in the plankton, out of which 3 are most dominant: Chlorophyta (43% of total species), Bacillariohpyta (17%) and Chrysophyta (14%).

It's been identified that the phytoplankton community in the primary stage of ecological succession (time after quarry flooding <1) demonstrate lower total quantity and biomass, they are also distinguishable by the absolute dominance (in terms of biomass) of Chrysophyta (about 76% of total biomass, most dominant specie - large cell colonial algae *Dinobryondivergens* Imhof) and in terms of total quantity - multicellular chlorococcophyceae and chrysophyta.

The phytoplankton community of a quarry water body aged 20 years in terms of structure and quantitative development are similar to water bodies aged 50 and 60 years, which signifies fast-paced succession rates for those communities.

РЕФЕРАТ

Фитопланктон карьерных водоёмов (Красносельское и Любаньское меловые месторождения)

Дипломная работа 43 с., 11 рис., 10 табл., 40 источников.

Ключевые слова: фитопланктон, карьерный водоём, численность, биомасса, таксономический состав, экологическая сукцессия.

Объект исследования: фитопланктонное сообщество карьерных водоёмов.

Цель: изучить видовой состав и проанализировать структуру фитопланктона разновозрастных водоёмов отработанных меловых карьеров.

Методы исследования: стандартные полевые и лабораторные гидробиологические методы.

Исследован фитопланктон карьерных водоёмов, возраст которых составляет от < 1 года до 60 лет.

В планктоне обследованных карьерных водоёмов выявлено 42 вида водорослей, относящихся к 7 отделам, из которых наиболее значимы три: Chlorophyta (43% общего числа видов), Bacillariophyta (17%) и Chrysophyta (14%).

Выявлено, что фитопланктонное сообщество в начальной стадии экологической сукцессии (время после затопления карьера < 1) отличаются низкими величинами численности и биомассы, абсолютным доминированием в фитопланктоне по биомассе золотистых водорослей (около 76% общей биомассы, вид-доминант – крупноклеточная колониальная водоросль *Dinobryondivergens* Jmhof), а по численности – многоклеточных хлорококковых и золотистых.

Сообщество фитопланктона карьерного водоёма, время существования которого около 20 лет, по уровню количественного развития и показателям структуры близки к сообществам водоёмов возрастом около 50 и 60 лет, что указывает на достаточно высокие скорости сукцессионного процесса.

РЭФЕРАТ

Фітапланктон кар'єрных вадаёмаў (Краснасельскія і Любаньскія мелавыя радовішчы)

Дыпломная праца 43 с., 11 мал., 10 табл., 40 крыніц.

Ключавыя словы: фітапланктон, кар'єрны вадаём, шчыльнасць, біямаса, таксанамічны склад, экалагічная сукцэсія.

Аб'ект даследавання: фітапланктонныя супольніцтва кар'єрных вадаёмаў.

Мэта: вывучыць відавы склад і прааналізаваць структуру фітапланктонных супольнасцяў кар'єрных вадаёмаў рознага ўзросту.

Метады даследавання: стандартныя палявыя і лабараторныя гідрабіялагічныя метады.

Даследаваны фітапланктон кар'єрных вадаёмаў, узрост якіх складае ад <1 году да ~60 год.

Выяўлена 42 віды водарасцяў з 7 аддзелаў, з якіх найбольш значныя Chlorophyta (43% агульнай колькасці відаў), Bacillariophyta (17%) і Chrysophyta (14%).

Выяўлена, што супольніцтва фітапланктона у пачатковай стадыі экалагічнай сукцэсіі (< 1 года пасля затаплення кар'єра) адрозніваюцца нізкімі паказчыкамі шчыльнасці і біямасы, дамінаваннем па біямасе залацістых водарасцяў (каля 76% агульнай біямасы, від-дамінант – каланіяльная з вялікімі памерамі клетак *Dinobryon divergens* Jmhof), а па шчыльнасці – дробнаклеткавых хларакокавых і залацістых.

Супольніцтва фітапланктона кар'єрнага вадаёма, час існавання якога складае 20 гадоў, па паказчыках таксанамічнай структуры, шчыльнасці і біямасы блізкія да адпаведных паказчыкаў для супольніцтваў фітапланктона кар'єрных вадаёмаў, узростам каля 50 і 60 гадоў. Гэта сведчыць аб дастаткова высокіх хуткасцях экалагічнай сукцэсіі.